

Opplevelseslandet, er det Sørlandet?

Opplevelsesøkonomien er blant de mest dynamiske nye markedene i verdenshandelen. Samhandlingen mellom kreativitet, kultur, økonomi og teknologi har potensialet til å skape inntekt, arbeidsplasser og eksportinntekter, samtidig som det bidrar til sosial inkludering, kulturelt mangfold og menneskelig utvikling. Dette er konklusjonen i FN rapporten ”Creative Economy Report 2008”. I Norge offentliggjorde Kulturdepartementet og Nærings- og handelsdepartementet planen ”Tango for to” i 2001. I 2005 kom Stortingsmelding nr. 22 ”Kultur og Næring”. Begge satt fokus på samspillet mellom kulturliv og næringsliv, og at det i samspillet lå et betydelig utviklingspotensiale. Både Cultiva og Sørlandets Kompetansefond har opplevelsesøkonomien som ett av sine satsningsområder. Det gir nye muligheter for å sikre arbeidsplasser og gode levekår.

Det finnes mange definisjoner på opplevelsesøkonomi/industri. I denne sammenhengen kan opplevelsesindustri sees som et samlebegrep for lønnsomme virksomheter basert på kunst, kultur og kreativitet. Kunst og kulturbaserte opplevelser bidrar sterkt til å gjøre en region attraktiv, og kreativ kompetanse er grunnlag for innovasjon også i andre virksomheter.

Utfordringer innen opplevelsesindustrien

Opplevelsesindustrien er organisert på en annen måte enn den ordinære industrien. Særlig innen utvikling og produksjon er den mer fragmentert og aktørene er ofte små. Innen distribusjon er det flere kanaler. Det finnes ikke noe samlet virkemiddelapparat ovenfor sektoren. Tiltak for å støtte og stimulere denne sektoren må ta hensyn til dette.

Kompetanseheving er en utfordring både for de kreative virksomheter og for de som ønsker å støtte. En annen utfordring er å få etablert de riktige institusjoner/møteplasser hvor talent, kompetanse og marked kobles sammen.

KK Stiftelsen i Sverige har støttet utviklingen av FUNK modellen. FUNK står for F(orskning), U(tdanning), N(æring) og K(ultur). Modellen beskriver hvordan veksten kan støttes og stimuleres i opplevelsesindustrien. Samhandling og dialog mellom de som arbeider innen FUNK er en forutsetning for en optimal vekst. Etablering av møteplasser blir derfor viktig i tillegg til etablering av klynger for å styrke aktører som i seg selv ofte er små og svake. Begge fond legger FUNK modellen til grunn for sin satsning innen dette området. For mer info se <http://www.opplevelseindustrin.se/> og <http://www.kks.se/>

Det pågår mye spennende forskning innen opplevelse ved Universitet i Agder (UiA) og Agderforskning. BI – Kristiansand er i ferd med å etablere et eget senter for opplevelsesindustri. UiA, Mediehøgskolen Gimlekollen, BI Kristiansand og Noroff har samlet sett et bredt studietilbud. I tillegg til selve næringen er Innovasjon Norge, Gallion - Sørlandets Etablererfond, Etablerersenteret Vest-Agder, Kulturfabrikken i Arendal og kulturinkubatoren ved Sørlandets Kunnskapspark viktige støttespillere. Innen kulturfeltet er det alt for mange aktører til at de kan nevnes her som bidrar til et rikt kunst- og kulturliv i regionen. Forholdene ligger sånn sett godt til rette.

Finansiering er i særlig grad et problem i forhold til å etablere og utvikle lønnsomme virksomheter innen opplevelsesindustrien. Begge fondene har her ønsket å bidra ved å støtte eller etablere finansieringskilder som kan bidra med kapital på ulike tidspunkt fra ideutvikling til etablert bedrift. Fra talentutviklingsmidler gitt av Cultiva Ekspress, presåcornmidler fra Gallion Sørlandets Etablererfond, såkornmidler fra Såkorninvest Sør til Skagerrak Venture.

Møteplasser og nettverk

Nordisk senter for opplevelsesindustri ble etablert i 2006, og er et nettverk for de fleste store aktørene innen reiseliv, opplevelse og kultur. Senterets målsetting er å bidra til å få en felles policy i forhold til opplevelsesindustrien.

Konferansen Motion ble for andre gang avholdt i Kristiansand, og neste konferanse, som er 9-10. september 2009 er under planlegging. Målsetting med Motion er å styrke konkurransekraften på Sørlandet, og å skape en internasjonal kreativ møteplass og læringsarena der fokus er på opplevelse. Partnere i Motion er Cultiva, Sparebanken Pluss, Kristiansand Dyrepark, Mediehuset Fædrelandsvennen, Studentsamskipnaden i Agder og Sørlandets kompetansefond.

Sørlandets Kompetansefond og Cultiva har finansiert et Foresight-prosjekt for opplevelsesindustrien på Sørlandet. Foresight er for de som ikke kjenner til dette begrepet en strukturert arbeidsmåte for å jobbe med hvordan fremtiden kan se ut, og hvordan man kan forholde seg. Deltakerne består kun av aktører som har sitt levebrød i opplevelsesindustrien. Målsettingen med prosjektet er å utvikle en strategi for hvordan Sørlandet kan bli ledende innen utvalgte deler av opplevelsesindustrien. For mer info se

<http://www.bandt.no/prosjekt/sorlandet/> Foresight-gruppen har kommet med åtte anbefalinger:

1. Sørlandets Kompetansefond og Cultiva bør være mer proaktive.
2. Tilrettelegg møteplasser for kommersielle aktører.
3. Skap pool av mobiliserbare FoU kompetente ressurspersoner- ressurscenter.
4. Mer dynamikk og gjensidig utviklingskraft in i relasjonen FoU og kommers.
5. Følg opp gründere og talenter.
6. Styrk den digitale kompetansen.
7. Sett profesjonell- og lønnsom kompetanse i fokus.
8. Involver og mobiliser ledende kommersielle aktører.

Videre utvikling

Foresight-gruppen jobber nå videre som nettverksgruppe for å utvikle en lokal Motion konferanse. Det jobbes også med å få nasjonale midler til et ARENA prosjekt innen opplevelsesindustri.

BI forskeren Arvid Flagstad holdt nylig et foredrag ved BI Kristiansand der han sa at Sørlandet er opplevelseslandet fremfor andre regioner i Norge. Begge fondene har tro på at regionen har potensiale, og ønsker å støtte de som har gode ideer og pågangsvilje i opplevelsesindustrien. Det positive er at flere deler dette synet. Utfordringen er hvordan denne næringen kan utvikles. Dette har vi ikke svaret på alene, og vi vil gjerne ha en dialog og en debatt om dette i Fædrelandsvennen og andre viktige møteplasser.

Hans C. Knævelsrud

Kommunikasjonsrådgiver for Sørlandets Kompetansefond og Cultiva